

ԱՅՅԱՍՏԱՆ

Ի Ր Ե Ք Ի Ր

ԲԱՆԱԲԱՆԱՆ ԵՐԵՎԱՆԻ ԲԱՆԱԲԱՆԱՆ ԵՒ ԱՌԱՋԻՆՏԱՐԻԷ

Տարեկան գին կանխիկ 100:

Այս Լրագիրը ամեն երկուշաբթի օրերը կը հրատարակուի:

Պոչման գուրս գացած Լրագիրներուն փոխարին ծախքը առանցիկ թույլ է:

Իր շահին համար չուր մը հրատարակել ու չոցը պիտի վճարէ սոցին 40 փարա:

Նորարկող գրող ծանուցու մը ձրի է:

Դուրսէն եկած նամակներուն և փոխարին ծախքը իր կողմէ պիտի վճարէ:

ԲԱՆԱԲԱՆԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ՊՕԼԻՍ 10 ՅՈՒՆԻՍ

Օրինադրական և բժշկական կայաններին
դպրատանը քննութիւնը անցած շնորհիւ պատմե-
ցինք: Ստանդարտներուն կարգը լրացնողներով քաղա-
քային տնտեսական առևտուր բժշկութեան աշակերտ-
ներուն մէջէն կը յիշուի: Հաս. Ս. Յարութիւն Վը-
րիգորեան հայտարար արձանան, որ իր անհանջ աշ-
խատանքով իրենց հետեւած բաներուն մէջ ա-
ղէկ համարութիւնը անցած ըլլալը այն պատկառելի
անձանց բաղմամբով հանդէսին մէջ ցուցուե-
լով քաղաքային պատմութեան արժանացեր է:

Օրինադրական դպրատան զինութեան տոներ
վերահասու ինքնակալ մասնաւոր կերպով հաւա-
տութիւն ցուցուցեր էր Փրնտրքը Վհմա. Է.
Ֆէնտի և Բարսիլ փաշայի հիւսիսէն Էֆէնտի ա-
նուն ուսանողներուն: որոց մէկը վառօդի վրայ
տեսական և գործնական կերպով աղէկ բացատրու-
թիւններ տուեր և բանի մը ալ հետաքրքրական
փորձեր րոքեր է հանդիսականաց առաջը. և միւս
ընդամենը Բարսիլ փաշայի ընտանիքին կազմու-
թեանը աղէկ բացատրութիւն մը տուեր է:

Երբ դպրատան գաւառականներուն շինածը ըլլա-
լով բանի մը գիրք ալ վերահասու ինքնակալներ
կայանցին այն հանդէսին մէջ. և այս գիրքերուն
մէջ ամենէն լեզուով հրատարակուածներուն
տեսքինը ըլլալուն համար երեւելի և յատկապէս
յիշելու արժանի է ուսումնական Վահրի պէս գրե-
ղատկարին շինած գծային և գնդային երեսներուն
համարութեան գիրքը: Վեդեցիկ ուրուագրութիւն
ներ (բեւոյններ) ալ հանդէսին հանուեցան. և
շատ հաւանուեցան:

Մէլանիի գաւառին ընդհանուր կուսակալ
բարձրագոյն իրաւ փաշայն անձնական տիրու-
թիւն ունենալով բարեգութ ինքնակալէն հրաման
ուղեց իր հիւանդութեանը գարման տաներու հա-
մար կոտորակներու վրայ: Վհմա. Է. ինքնա-
կալը հաճութեամբ այս բարձր պաշտօնատիրին
խնդիրը ընդունելով ամսոյս 1ին կայաներուն բար-
ձր հրամանով Վարդի նախկին կուսակալ բարձ-
րագոյն Վարդայ փաշայն Մէլանի կուսակալ
անուանեց. և բարձրագոյն իրաւ փաշային հը-
րաման ըրաւ որ կոտորակներու վրայ գայ:

Թէ Պոնայէն և Թէ Պոնայիստանէն ա-
ղադրութեան խորհուրդները բոլորովին վեր-
ջան. և օրէ օր խորհուրդները հաստատուելու վը-
րայ է: Տեղացւոյ բնական խելքը և համարը
զերեք ուր հանելու թելադրողներուն խոսքերէն
աւելի զօրաւոր էր: Բարձրագոյն Վարդայ
գրուածքներ անձնաթիւ տեղերէ գալով տարած-
ուած էին թէ հոն. և թէ մեծադոր կայանութիւն
Ռուսիայի մասին ուրիշ գաւառներուն մէջ. բնա-
կիներէն այս գրուածքներուն բռնուելով ուր ե-
լողներ եղան ալ նէ՝ բաղմունքներ իրենց կուսա-
կից գտնելուն տեղը հակառակորդ գտնելով խա-
տառակեցան. նուաճեցան. և թելադրութիւններ
նուն պատիճը քաշելէն զատ ամենուն ալ իմացու-
ցին որ անոնի պատմութեան առաջնորդ եղող
մարդիկ տիրէն, ձեռքերնուն բան չի գար. և
անխելք են. իրենց ուսին չափը չեն ճանչար

ուստի վատահոգութեան արժանի մարդիկ ալ չեն:

Յունիսի 3ին Ռուսիայի սպարապետ բարձրա-
գոյն Վարդայ փաշայն իրիշխան հասաւ: 5ին
յառաջագահ զօրքը վեց թնդանդով իրիշխան
յէն եղաւ Պոնայ Մեղայի կողմը գնաց: Օրաց
այն կողմը անանկ պատրաստութեամբ թելադր կը
ցուցուէն որ Պոնայիստանի մէջ զգուշանալու
անգամ արժանի բան չէ մնացած: Բարձրագոյն
Վարդայ փաշայն Նիշ պիտի երթար այն անգի զը-
րաց այցելութիւն ընելու համար. և անկէջ Վը-
րաւիք պիտի անցնէր, որ Պոնայի գաւառին ե-
րեւելի քաղաքներուն մէջէն է. և հոն բաւական
ձիւղոր և հետեւակ զօրք. և 30-ը թնդանդ
պիտի առնէր հետը:

Իրիշխանցի ելած օրէն առաջ, (որ էր յու-
նիս 7), բարձրագոյն Վարդայ փաշայն պոնայ-
ներուն կողմէն արտագամաւորներ եկան, որոց գը-
լաւորն էր իր պատերազմական կործանութեամբ
անուանի եղած Տերիշ պէյը. գաւառուր շնորհա-
ւորեցին. և բոլոր գաւառին բնակչոյք կողմէն մե-
ծաղոր տերութեան կատարելու և անկէջ հետեւե-
ղութիւն խոստացան: Վոնայի փաշայն ալ դրով
հանդանդութիւն խոստացաւ. և զինքը անոր տը-
նօրէնութեանը յանձնեց: Պոնայի քրիստոնէայնե-
րն ալ իրենց կողմէն արտագամաւոր իրիշխան
տացան բարձրագոյն փաշային իրենց ձեռքէն ե-
կած օգնութիւնը տալու. գըլաւ վերջընող ըլլալ
նէ նուաճելու համար: Պոնայիստանը ապստամբե-
լուն մէկ պատճառը այն էր որ քրիստոնէայնե-
րը հարստահարելի ուղեղէն. մեծնող Վահր փաշայն
թող չէր տար. կ'ուղէր որ կայաներուն տը-
նօրէն անհաճութեան համար իրենց խորհուրդ
ընտրութիւն չըլլալով ամէն աղգ միօրինակ մեծաղոր
տերութեան խնամքը վայելէ: Բարձրագոյն Վար-
դայ փաշայն այս պատգամաւորները շատ մարդա-
տիրութեամբ ընդունեց. և խոստացան որ մեծա-
ղոր տերութեան ուրիշ երկիրներուն պէս հոն ալ
բարեկարգութիւններուն ուժ կուտայ. քաղաքա-
կան և զինուորական տեսանքներ հաստատուելով:

Պոնայի ընդհանուր կուսակալ բարձրագոյն
Վարդայ փաշայն իրիշխանցի Վրաւիք գացած
էր. բարձրագոյն Վարդայ փաշայն իրիշխան վե-
նուորական մեծ կրթութիւն մըն ալ ընել տուաւ.
և այս կրթութեան մէջ ամէն մասամբ կատարել
հանդիսացան թիկնապահ զօրաց գումարտակը ո-
րոց զօրապետն էր արժանաւոր Վարի պէյը:

Իշխանութի գաւառին կուսակալ բարձրագոյն
պիւ Վարդայ փաշայն վերահասու ինքնակալին մէկ
գեղեցիկ և վարպետաշէն շոգենաւ մը ընծայ խը-
կեց. որուն անկէջ շուրի մէջ գաւառաւոր գրեւէն
չերեւի. և ծխելըդն ալ տեղէն գիւրութեամբ
հանուելու կերպով շնորհած ըլլալուն համար երբ
որ երկաթի վրայ կեցած ատենը ծխելըդն վեր-
ջուէն նէ. հասարակ առաքատաւոր ֆէլիպ Նա-
մը կը կարծուի: Յունիսի 28ին այս նաւը կոտան-
գնուեցաւ հասաւ. պարտին հրուանդանէն (սա-
ռայ պուռնիկէն) անցնելու ատենը թնդանդ նե-
տեղով ներս մտաւ. թօփխանէն ալ թնդանդ
նետեղով գաւառուր բարեկեցին: Եւ որովհետեւ
եկած ատենը ձամբան ալեկոծութեան բռնուե-
լով վատուեւր էր. եկածին պէս շնորհ նաւարանը
գնաց պէտք եղած նորոգութիւնը ըլլալու համար
Վրաւիք շոգենաւը այն նաւա լաւա քաշի ներդ-
ղէն ներս քաշեց և կոտանդանու պիւս բերաւ:

ԵՐԵՎԱՆԻ ԼՈՒՐԵՐ

ԳԱՂԱՒԱՆ ԼՈՒՐԵՐ: Մեր Մարտի 3ին հաս-
րակապութեան նախագահ եղաւ նէ՝ աղգային
ժողովին վճռելով աղգին սնուէնէն ասոր 600,000
ֆուսը (2,640,000 զուռուշ) տարեկան կը տը-
վէր: Բայց այս ստակը իրեն ծախուցը բաւական
չի գալուն համար անցածները աղգային օրէնագրաց
ժողովին առաջարկուեցաւ որ 3 միլիոն ֆուսը (13,
200,000 զուռուշ) ընեն: Ժողովը այս բանիս քը-
նդութեան համար յանձնարարական ժողովը մը ո-
րոշեց: Ժողովականներուն մեծապէս մասը բա-
նուելով ոմանք բնաւ չի տալ և միայն պարտքը վը-
ճարելի ուղեղէն. ուրիշները միայն մէկ անգամ մը
1 միլիոն 600,000 ֆուսը տալի ուղեղէն: Ինչ մա-
սը 2,400,000 ֆուսը կապել ուղեղէն տարեկանը.
և ասոր վրայ շատ խօսքեր ըլլալէն ետքը վերջապէս
աղգային օրէնագրաց ժողովին առաջարկուեցաւ
ստանդարտութեան ելքը: Բանի մը ատենաբան
ներ ելան. չի տրուի ըսողներուն խօսքը բնաւ մը
տիկ չըլլուեցաւ. միայն մէկ անգամ մը սրուելուն
կամ տարուէ տարի տրուելուն վրայ վիճակ ձրգ-
ուելու եղաւ: Եւ անկառնիկ զօրապետը ըսաւ. թէ
որ ժողովը ստակը տալի ուղեղէն նէ՝ աղաւաբար
տալու է. նախարկութիւն (բաղարկը) ընելով տա-
լը չի վայեր: Եւ միայն ժողովը բաղմունք մա-
սին բուռնով վճռեց որ իրեն նախագահութեան
պաշտօնի վերաբերեալ արտաքը կարգի ծախք՝ այս
տարի 2,160,000 ֆուսը (9,504,000 զուռուշ) տը-
րուի նախագահին:

Յեղափոխականներուն ուղին Պոնայի մե-
ջէն ֆուսը տերութեան տակ եղող Վերիկայի
երկիրներն ալ անցեր է. և մեծամեծ վտանքով ի-
րեն այն տեղումը հասնիլը իմացնելու սկսեր է:
Մայիս 12. Վերիկայի Վրիշխան կողմէն կուսա-
տարու բաղմունք (որ ֆուսը իշխանութեան
տակ է) Բարձրագոյն Վարդայ փաշայն ստակի հրդեհ
մը պատահեցաւ. թէպէտ չուտով օգնութե հա-
տան. բայց վախճուն տուն մը հրդեհ եղաւ:
Եւ մը խեղճեր չէ թէ միայն պատգամաւորներ
այլ և ասորուտե ալ զուրկ մնացին. որովհետեւ
շատ ուտելիքներու համարանոցներ ալ այրեցան.
որ լեցուն էին: Վրիշխան օր տեղական կառա-
վարութեան հոգացողութեամբ յաջորդ օրը ու-
տելիքով և ստալարով լեցուն խեղճ նաւ մը հասաւ
հոն: Կառավարութիւնը կրակին պատճառը հե-
տադատելով իմացաւ որ ընկերականներուն (սոսի-
ալիս) և յեղափոխականներուն բանն է. ուստի
Վրաւիք փաշայն ընդհանուր կուսակալ Պ. Վի-
րոն, մայիսի 19ին հանած վճռով Բարձրագոյն Վար-
դայ շըջանակը իրեն բարձր վիճակներով, որ ամե-
նը մէկէն 14 վիճակ են, պաշարման վիճակի մէջ
հրատարակեց: Յաջորդ օրը մէկ ուրիշ վճռով մը
ձեռքով և ալ ընէ. և Բարձրագոյն լրագիրներուն հրա-
տարակումը խափանեց. որ հոն կը հրատարակուե-
ին. և լրագիրներուն մէջ միայն ծանուցում և առ-
եւտրական լուրեր. և ինչ լուր գաւառականա-
նեքն երթայ նէ. անոնցմէ զատ բան չի հրատա-
րակել ապստամբաց. և անհնազանդ գտնուողներուն
ստակի պատիճ պատանայաւ:

Օրէնագրաց ժողովին մէջ խօսուած բանե-
րուն մէկն ալ մեծամարտութեան վրայ եղաւ. և
ասոր վրայ յատկապէս խօսել ալ պէտք էր. որով-
հետեւ մօտ ժամանակներս նոյն ժողովին անգամ
ներուն մէջ անգամ իրենց պատիւը վնասուած կար-

ծելով իրար մեհամարութեան հրաւիրող և թե-
թեւ կամ ծանր վիրաւորողներ եղան: 1837 ին մե-
համարութեան դէմ օրէնք մը հրատարակուած
էր. և անոր վրայ մեհամարութիւնները առաջ-
կու չափ յաճախ չեղան ալ նէ՝ ընդունեալն դէմ
դատատանական խտուածիւն չըլլալով կամայ կա-
մայ չառնալու ծամբայ մտան:

(Օրէնագրաց ժողովոյն անգամներուն շատերը
ըսին որ՝ այս բանին վրայօք դատատանական իրա-
ւաքանութեան նոր ուժ մը տալու է յատուկ օ-
րէնք հրատարակելով. և ասոր պիտանութեանը ա-
պացոյց այն մէջ բերին որ, շատ անգամ եղած է որ
մեհամարութեան մէջ զիմայնիւր վիրաւորողը և
մեհարողը անգամ դատատանակ կանչուելով՝ երգե-
ուեալ դատաւորները այն մարդասպանը յանցանք
չունեցողի մը պէս անպատիժ թող տուած են: Ա-
սոր հակառակ երբեմն պարզ դատատանարանե-
րը՝ մեհամարութեան մէջ թեթեւ կերպով գի-
մացինը վիրաւորողին պատիժ վճռած են:

Ճարտարաններուն մէջ քանին, և յանուանե-
լի. Տիւբբէթի թուար ծովայնոր (ամիրալ) մեհա-
մարութիւնը գէշ բան ըլլալ խոստովանելով ալ՝
Փռանասպի համար հարկաւոր բան մը կը կարծէին.
և կ'ուզէին որ՝ մէկ քանի մարդու մը պատ-
ուոյն դաշուի նէ՝ կարող ըլլայ իր պատուոյն վրէժը
պահանջել մեհամարութեամբ: Չեմք հասկընար
թէ գէշ բան մը ինչպէս հարկաւոր կ'ըլլայ. արտ-
ուոյն դաշուը մեհարողները արտօնութիւնը պատ-
ուաւոր մարդոց յատկացնելով՝ մարդասպանութիւն
պատուել չըլլար մի: Ալ յիշուողութիւնը առանձ-
նաւորաց ձգելով՝ կառավարութիւն տկար սեպել է:

ԱՆԳՂԱՆ: Թագաւորին սպայն յունիսի 22 ին
չաբաթ օրը միտնեցաւ և անունը դրին Արթուր
Ուրեմ Բագրիբ Ալթիբ: Բագրիբ անունը
համար կառավարութեան խորհրդարանի անգամ
ներուն մէկը ասկէջ ատեն մը առաջ ընդգրկու-
թիւն հանած էր. որպէս թէ այս անունը հոռմե-
ական եկեղեցւոյ սուրբերուն մէկուն անունն է,
որ իւրանտացիները քրիստոնեայ ըրաւ. ինկիլդի
թագաւորին տղուն այս անունը դնել չի վայելեր.
բայց միեւն չըլլաւ եղաւ: Այնուհետեւ հանդիսա-
դիրներն էին Քէնդըրպրիի արքայիսկիպոսը. և
Սօնուա և Չեպըր և Օքսթըր քաղաքներուն
եպիսկոպոսները: Տղան կերահայրներն էին Ուե-
րինդի գուբըր և Բրուսիայի թագաւորին եղ-
բայրը. և կ'ըբամայրը Սաքսէն Ալմարի գքսուհին
պիտի ըլլար. բայց ինքը ներկայ չի գտնուելով
փոխանորդաբար Քէնդի գքսուհին եղաւ: Այն-
ուհի թեան հանգէսը Պաքիսկէմի թագաւորական
պալատին մատուռը կ'աղարեցաւ. և հանդէսին
ետըր նոյն պալատին մէջ փառաւոր հացկերոյթ ե-
ղաւ:

ԲՐՈՒՍԻԱ: Թագաւորին եղբայրը որ Ալբրա-
ւէն Պետրուրդ գաղթէր եր իւր քոյրը Ռուսաց
կայսրուհին տեսնելու համար, յունիսի 20 ին պէս-
լին դարձաւ: Քիչ ատեն հոն կենալէն ետքը Ռու-
սամ իր եղբորը թագաւորին հետ տեսուե գնաց.
և նոյն իրիկունը ծամբայ եղաւ Սօնուա երթա-
լու: Կ'ըսուի որ այս արքայապատիւ ժառանգ իշ-
խանին Պետրուրդէն ելած օրը Ռուսաց կայսրն
ալ Քոստանդուպոլիս գացեր է, որ Պետրուրդի նաւա-
կայանն է. և այն տեղաց չափեալ պիտի մանայ
ուղղակի ինկիլդիէն պիտի անցնի եղեր:

Բրուսիայի թագաւորին եղբորը Սօնուա եր-
թաւուն պատճառը այն է կ'ըսեն, որ Վէլինգթոնի
գուբընի հետ մէկ տեղ ինկիլդի թագաւորին նոր
ծնած տղուն կ'ըբահայր պիտի ըլլայ. որուն միւր-
տութեանը համար որոշուած օրը մօտ է: Ռու-
սաց կայսրն երթալուն պատճառ մը չեն նշանակեր
օրագրերը:

Վէլին կողմէն կասկած կար որ Գերմանիայի
կայսրութեան վրայօք Բրուսիայի և Վադրիայի
մէջ պատերազմ ծագի: Բրուսիայի լրագրիւրը կ'ի-
մացնեն որ ասոր առաջը առնելու վրայօք խորհե-
լու սկսուած է. և Վադրիայի կառավարութեանը
պիտի առաջարկեն որ գերմանական դաշնակցու-
թեան գլուխ ըլլան փոխանակաւ Վադրիա և Բ-
րուսիա. անանկ որ՝ մէկը քանի տարի գլխաւորու-
թիւն ընէ նէ՝ այնքան տարի ալ միւսը ընէ. և ան-
կէջ ետքը նոյնչափ տարուան գլխաւորութիւնը ա-
ռաջինին դառնայ. որ որոշեալ տարին լրանալէն
ետքը երկրորդին յանձնէ: Այսպէս խորհուած է որ
ըլլալու կ'ուրիշ առաջը առնելու և երկու տերու-
թեան ալ պատիւը պահելու զատ ծամբայ չի կայ:
Իրֆուրդ քաղաքի համագային ժողովքը որ

Բրուսիայի և Վադրիայի մէջ եղած վէճին սկիզբ
մը եղաւ. յունիս ամսոյ մէջ նորէն բացուած պի-
տի ըլլայ:

ԻՏԱԼԻԱ: Ի տմարտիայի կողմերը այս տարի
հունձքը առատ կ'երեւի. բայց պտուղները նուազ
են. որովհետեւ այս տարուան անսովոր ցուրտը
բոլոր ծառերը վնասեց: Թեթեւիներն ալ վնասե-
ցան, չէ թէ միայն հոս, որ ամէն տարի շատ մե-
տաքս կ'ըլլար, այլ և Գոանայի հարաւային արե-
ւելեան կողմերն ալ, ի խնի և Վէլինի կողմերը.
միւսեւ այնքան որ՝ Վէլինի բնակիչները որ մետաք-
սի ատեն իրենց գործովը պարտաւելով իրենց երկ-
րէն չեն հեռանար, այս տարի մետաքսէն յոյսեր-
նին կորելով ուրիշ երկիրներ գալուած են աւուրչե-
քով երկրագործութիւն ընելու համար: Որովհե-
տեւ Վադրիայի մէջ առատ մետաքս ելած տեղերը
ասուք են, այս տեղերէնք մետաքսը քիչ ըլլալը հա-
ւանական նշան մըն է որ առաջիկայ տարիս մետաք-
սը ստով պիտի ընէ. և մետաքս ունեցողները պի-
տի վատուիին, թէ որ արտաքայ կարգի դիպուած
մը այս գուշակութիւնը սուտ չի հանէ նէ:

ԹՕՍՔԱՆԱ: Սէն Գաբիլ անցածները Վ ին
նաւերթալը գրեցինք: Եւր վրայ Թոսքանայի քանի
մի տեղեր ձայն հանեցին. որպէս թէ յիշեալ մեծ
գուբըն իր պաշտօնէն պիտի հրաժարի. բայց Թոս-
քանայի Քոստէրտօրէ Քոստէրտօրէ օրագրիւր,
որ պաշտօնական օրագրի պէս բան մըն է, այս
լուրը սուտ և չորամիտներու հնարք է կ'ըսէ:

ՎԵՆԵՏԻԱ: Վէնիտիկ քաղաքէն Վ Էրօնա քա-
ղաքը երկրորդական հեռագրութեան գործիք չնե-
ված ըլլալով՝ յունիսի 27 ին հրապարակաւ ասոր
փորձը պիտի ըլլար. և 20 ին ալ կանոնաւոր կեր-
պով գործածութիւնը պիտի սկսէր:

ՀՈՌՄ: Փռանալու Ուտինո ձէնէնալը Հոռմ
քաղաքը արտօնութեան ձեռքէն ազատելն ետ-
քը 1849 յունիսի 1 ին հրաման հանեց որ առանց
յատուկ հրամանագիր ունենալու մարդ զէնք չու-
նենայ. և ով որ այս հրամանին հակառակ գրա-
նուի նէ՝ աստիկ պատիժ խոստացաւ: Նիկէյ ետ-
քը կամայ կամայ այս հրամանին պահանջութիւ-
նը թուելալով՝ Հոռմայի հասարակապետականե-
րը սկսեան զէնք բանեցնել. և թէ Փռանալը զին-
ուորները թէ իրենց կառակից չեղող հոռմայեցի-
ները քանի որ առիթ գտնէին նէ կը զարնէին կը
մեղցնէին, կամ կը վիրաւորէին: Ենցածները եր-
կու գրաւածաւոր խանութ, որոց մէկը բնիկ հոռ-
մայեցի է, մէկը նեմցէ էր, և նեմցէն իր խանու-
թը Ուտեյցի մատչելուն թղթի վրայ արուած
կենդանագիրը կը ծախէր, արուեստաշէն հրաբըն
տակ ձգեցին. որ պայթելով խանութներուն ա-
պակները կտրուեց, մէկ երկու հոգի վիրաւորեց,
և ուրիշ վնասներ ալ ըրաւ: Վէլ աղետակների մը
պալատ ալ կրակ ձգեցին. որ բարեբաղդաբար
չուտ իմացուելով մարեցաւ: Այս բաներուս հա-
մար Հոռմայու կառավարութեան դիւանէն նոր
հրաման մը եղաւ, որով Ուտինո ձէնէնալին հրա-
մանը կը նորոգեն. և ով որ ինչ և ինչ տեսակ զէնք
կամ գալուի կամ գանակ ունենայ նէ առանց յա-
տուկ հրամանի՝ ծանր պատժոյ տակ կը ձգեն:

ՉՈՒԻՅՅԵՐԻ: Փարիզու աստիկ նախագիւրագի-
րը այս հասուածս կը պարունակէ: «Օրէնցդրի
մէջ սկսած շարժումը ինչպէս սկսաւ նէ այն ծամ
բով տուած երթալու վրայ է. (արմատականները
կառավարութեան գործէն դուրս ձգելով): Պէս-
նայէն ետքը կարգը Նիկէյուային եկաւ. և Նի-
նէվա, որ ծայրագոյն աստիճանի արմատականե-
րէն էր, պահպանողականներուն դիտաւորութեա-
նը համեմատ կառավարութեան ատենին խորհըր
գականներ անուանեց: . . . Կամայ կամայ ամէն
բան 1815 ին դաշնագրութեանը նպատակին կը մօ-
տենայ. և այս դաշնագրութիւնս Լաբուայի քա-
ղաքականութեան հիմն է. ուստայ կոչորը յայտ-
նի ըսած է որ այն դաշնագրութեան պայմաննե-
րուն մէկ հատին անգամ փոխուելուն կամք չունի.
և Օրէնցդրի ալ Գերմանիայի պէս հետ գհետե-
հիմնական պայմաններով հաստատուած կարգին
տակը կը մտնէ: . . . Պարագայները աւելի փա-
փուկ և աւելի որոշիչ ըլլալով՝ նոր և աղբու մի-
ջոյներ կան որոց ձեռք զարնելու է իշխաններուն

և պետութիւններուն քաղաքական և օրինաւոր
իշխանութիւնը մնացուն և տեւական ընելու հա-
մար: Այս հիմանս վրայ Օրէնցդրի մէջ ալ 1831
ին եղած բոլոր պաշտօնական կարգադրութիւննե-
րը, և շէլլետեան ընդհանուր դաշնակցութեան
մէջ մտած փոփոխութիւնները պիտի ջնջուին, չե-
ղածի պէս պիտի ըլլան: Պարագայէն 1815 ին հա-
տատուած պայմանները պիտի բռնուին. հին գա-
ւառները և հին ցեղերը, ինչպէս են Կուլմէլմա
թեթիլն ցեղը, պիտի յարգութիւն գտնեն: Օրէն-
ցդրիին գրեթէ խոսկարներուն կառավարուե-
տակը ինչպէն ամբողջ եկաւ: »

Յիշեալ օրագրիւր այս խօսքերս Օրէնցդրի վը-
րայ խօսքէն ետքը հետաքրքրական բան մըն ալ կը
պատմէ. որով կը ցուցունէ թէ կառավարութեան
գործերու մէջ շինցած խեղացի մարդոց նախատե-
տութիւնը որ պատմութիւնները հիմն բռնելով կը
գուշակեն, երբեմն մինչեւ ինչ աստիճան ճշդու-
թեան կը հասնի: Վրէն. «Պ. Վէլինի յիշա-
փոխական սկզբունքներուն տեւողութեանը հա-
մար երեք տարի կտրած էր. և անոր բերէն լու-
ուած այս խօսքս կը յիշեն: 1820 ին Սպանիա յիշա-
փոխութեան տակ ինկաւ. Լաբուի և Սառտինիա
անոր օրինակին հետեւեցան: 1821 ին Լաբուի յի-
շափոխական սկզբունքը ըմբոստ. 1822 ին Սպանի-
ն և 1823 ին Սպանիա հանդարտեցաւ: 1848 ին սկը-
սած ռաւիպարական շփոթներն ալ իրենց երեք
տարին պիտի ունենան: » Իսկ է որ՝ 1851 ին յի-
շափոխական շփոթները պիտի լրմնան:

ՍՊԱՆԻԱ: Թագաւորին քոյրը և քեւսայրը, որ
Փռանալուի աստիկ թագաւոր Սպիլիբին տը-
ղան Սոնթանիէի գուբըն է, այս օրէս Վատրիս
կը գտնուին կ'ըսէ օրագրի մը յունիսի 18 ին. մին-
չէ որ թագաւորին յղութեանն աղաւթի նէ հոն պի-
տի մնան:

Յունիսի 17 ին քառասուն հաւ դիւնեալ աւա-
ղակ Վատրիսին մօտերը Վըպէնտաս գեղը գա-
ցին կոսեցին. և առաջին գործերինն այն եղաւ
որ՝ բանտին դուռը բացին, գողութեան և ուրիշ
տեսակ տեսակ յանցանքներու համար դատաւոր
նաւ բանտը գրաւած մարդիկը ազատեցին: Նիկիայ
իրենք կուսակիցները շաղկունելու համար մտած-
ված հնարք մըն էր: Այսու ամենայնիւ գրոշակ
մը չի բացին. ուստի բուն գիտաւորութիւնին
ինչ ըլլալը չի հասկըցուեցաւ: Կառավարութիւնը
չուտ մը Վըպէնտաս երեք պղծով գուժարտակ
(պէօրէկ) զօրք խրից. Բանը ասոնց. երթալուն
ալ մնացած էր. քաղաքագահ զօրքերը և չաա մըն
ալ գեղացի մէկտեղ ժողովուելով անանկ կործա-
թեամբ մը ասոնց հետ գործակցան, որ քիչ ժա-
մանակի մէջ ամենքն ալ ցրուեցին. և երեսուն և
երկու հոգի գլխաւորին հետեւին, բանեցին. որ
հիմնց դատատանի տակ ինկած են: Բռնուողնե-
րուն մէջ Սոնթ միլիտի կոմսին կուսակից մէկ գըն-
դապետ մըն ալ կայ:

ՇՈՒԻՅՏ: Երթե՛ք գաւառը կըմմեն անուն գետ
մը կայ որ երկու բարձր լեռներու մէջ տեղ ձեա-
ցած ձորէ մը անցնելով Տրամմէն ծովածոցը կը
թափի: Իրեքէն յայտնի է որ՝ քով լեռներուն վը-
րայի ձիւնը հալելով գարնան ատեն ասոր ջուրերը
կը շարնան. բայց յունիսի 3 էն 4 լուսնաւոր գիշե-
րը՝ սովորականէն 29 օրնաչափ աւելի բարձրացան.
անանկ որ՝ նաւակով մէկ դիւն մէկալ գին անցնե-
լու ատեն բարձր ծառերուն վրայէ կ'անցնէր նա-
ւակը առանց ծառերուն գագաթը դաշելու: Գե-
տին եղերքը յարմար տեղեր ջնջուած գիւղեր կա-
ցին. գետը շաղկաւոր ետքը գեղ բոլորովն ջու-
րին տակը մնացին. բնակիչներէն մարդ չի կրցաւ
ազատիլ. քանի մը հարիւր հոգի ամենքն ալ խեղ-
դուեցան: Գետին խիստ շատ բարձրանալը եղած
էր 1783 ին մայիս ամսոյ մէջ. այս անգամի բարձ-
րութիւնը այն ժամանակէն 12 օրնաչափ աւելի
բարձր է: Պատճառը մայիս ամսու մէջ հոն եկած
անձրեւին շատութիւնն է:

ՏԱՆԻՍՏԱՆՔԱ: Փրանսիայի լրագրին յունիսի
17 թուին մէջ Քոքէնհակէն յունիսի 14 ին գրուած
նամակ մը հրատարակուած է. որուն մէջ այս հաւո-
ուածս կայ: «Այսօր պետութեան խորհրդարանը
խաղաղութեան պայմաններուն վրայ խօսք պիտի
բացուի. և խաղաղութիւնը հաստատուելուն ալ
երկրորդութիւն չի կայ: Տանիմաքայի թագաւո-
րութեան ժառանգ Սերոփիանտ իշխանը Հոլըշ-
դայն և Լաւէնուրդի գքսութիւններուն տեղա-

որտեղ, և Շէքսպիրը գաւառացի տղայի ընկերակցութեամբ որ կտորոգական կերպով որոշուած է: Եւ որովհետեւ իշխանը ինքն ալ այս պայմանը ընդունեց և ստորագրեց: Կերեւել որ ներկայ տարւոյս մէջ Ներսիսի խաղաղութիւնը վերականգնուեալ և պատերազմը ընտրուած ընդհանուր պատճառաւ, և ոչ իրաւարարի և Ներսիսի գաւառականներու պատճառաւ: Եւ յայտնի է որ Սահմանադրութեան մասին խորհուրդը կը գրէ: Բայց կերեւել որ Սահմանադրութեան մասին երաժշտական համար ապահովութիւն մը չի տար: 1789 թին և 1848 թին Սահմանադրութեան մէջ երաժշտականութիւններէն Ներսիսի ուրիշ տեղութեանց մէջ երաժշտական փոփոխութիւնները բաւական իրաւունք կուտան ըսելու թէ Սահմանադրութեան մէջ երաժշտական չի նուաճի: Եւ ըստ Ներսիսի մէջ կուրծք կը տարածուի: մանաւանդ որ՝ ամէն տեղութեանց մէջ սոսկալիքներ և գաղտնի ընկերութիւններ կան: որ Սահմանադրութեան ազդեցութիւնն անկաճ են:

ՅՈՒՆԱՍՏԱՆ: Յունիս 10 թին Նիքիթէն գլխաւորապէս մը փարիզու ծրագրերնուն մէջ կը հետեւեալ լուրը կ'առնէ: «Պատրիարքէն այս երեւելի լուրը առնուեցաւ, թէ կայսերական դիւանը յունաց թագաւորութեան փոխ տուած ըստական շահը կը շորհէ մինչեւ որ Յունաստան այս ձմեռուան խառնութեան քաջած փառին տեղը լեցնէ: Ինկիլիզի և ֆրանսիացի տերութիւններուն ալ առաջարկեր է որ մինչեւ չորս տարի յունաց տերութեանն ոչ ստակի շահ և ոչ վճարք ուղեն: Արմենիոն նոյն տերութեան երկիրը առայժմ գէշ վիճակի մէջ է:»

ԱՄԵՐԻԿԱ: Նիւյոք շարժու Քուպա կղզին վրայ է դառն տարաբնուութեան ինչպէս ըլլալուն և ինչպէս պարտադիր ելելուն պատճառով ըրինք: Ի օրէկ այս անպատակութեան ետ դարձած ատեն մէկ մը բռնուեցաւ: և քիչ մը ետքը թող տը բռնուելով Նիւյոք (Նիւյոք) քաղաքէն: Բայց հոն նորէն բռնուցին և բանտը գրին:

Ինկիայ Քուպայէն ետ դարձած ատենը արտոր նոր ելելուն համար իր մարդոցը ամէն ալ ժողովելու ժամանակ չէր ունեցեր: և այս մարդոց շատ և գրեթէ ամէն ալ հիւսիսային Ամերիկայի միացեալ Նահանգ ու բնակիչներէն ժողովուած էին: Ապահայի Բիլլս-ը անուն պատերազմական նաւն ալ ի օրէկին նաւերուն մէկը բռնած և մէջը մարդիկը գերի ըրած էր: Այսպէս Նահանգացի Վոլքս Քուպայի նստող հիւսիսային Վոլքս Քուպայի բռնուած գերիներուն ազատութիւնը ուղեց: կղզւոյն կառավարութիւնը պատասխան տըւաւ որ՝ արտակ բանի մէջ մտնելը հիւսիսային մը ունեցած իշխանութեան սահմանէն դուրս է: և թէ ինքն ալ չի կրնար ինք իր գլխուն առանց Քուպայի յայտնի հրաման ունենալու անոք թող տալ: Աստի հարկ է որ ասոր վրայոք ըլլալու խօսքը Սատրիս լրմնաց: և ասոնց թող տրուելու հրամանը անկէջ գայ: Ստոր վրայ կրնար Վերիկա յի կառավարութիւնը քուպայոց գէժ ներգնաց և բռնութեան ծամբայ բռնելով իր մարդիկը առնել: և քանի մը օրագիրներ ալ այս կարելութիւնը իրօք եղած բռնութիւն անանկ կը պատմեն: որպէս թէ միացեալ Նահանգացի կառավարութիւնը նաւ և զօրք հաներ է: Քուպայի վրայ: Բայց փոքրէք նահանգացի սպանդանքի ըսուած Վերիկայի ըստիկը յունիսի 11 թերթին մէջ, և անկէջ առնելով Փարիզու լիւիլիք օրագիրը յունիսի 26 թին կ'ըսեն որ տակաւին թշնամութեան գործ մը չի կայ: և ըլլալու ալ մէկ կտակած մը չի կայ: Երբէն միացեալ Նահանգացի երեւելի պաշտօնատէրներուն մէկը Պ. Քլէյքըն, Քուպայի հիւսիսային Վ. Քամբայէլին գուշակելով լսելու պատասխանը՝ յորդորեր էր որ այս խնդիրը չլինէ:

Բռնուած գերիներուն դատաստանը զինուորական կերպով տեսնուելու վրայ է պատերազմական նաւու մը մէջ, որ Քուպայի նաւահանգիստը երկաթի վրայ կեցող է: Նաւուն մէջ գտնուողներէն խառն առգելուած է ցամաքին հետ հաղորդակցութիւն ընելը: և գաղտնաստի տակ ինկողներուն ալ վերջը ինչ ըլլալիքը յայտնի չէ: Բայց Ապահայի կառավարութիւնը ի օրէկին Քարտէնաս քաղաքը ձգած վարդոյն ու լսանց մէջ տեղը տարբերութիւն մը կը գնէ: Քարտէնաս մնացողներուն դատաստանը երկօր չէր ըլլէ: ասոնցմէ հինգ հոգի դատուեցան: չորսը հրացանով սպաննուեցան Սաղաւորաս քաղաքը: մէկը աղատեցաւ: կերեւել

որ քանի մը կարեւոր գաղտնիքներ յայտնուել: Սաղաւորասի սպանդանքի կառավարին ալ վերջոյն և զինուորական դատաստանի տակ ձգեցին: որովհետեւ ի օրէկին Քարտէնաս կոխելուն լուրը Սաղաւորաս գաղտնի ատենը ինք հոն չի գտնուեցաւ: Իրեն մասնաւոր գործերուն պարտաւերա համար ազարակը գացեր էր: Թէ որ ժամանակին հոն գտնուէր և լուրը հասնելուն պէս Քարտէնաս գար նէ՝ յանկարծ ի օրէկին վրայ կը հասնէր, նաւը մտնելու և ետ դառնալու ժամանակ չի թողելով կրնար անկիւյ բռնել: Քարտէնաս պաշտպանողներուն ամէնուն ալ ստակ կամ պատիւ տըրուեցաւ տերութեան կողմէն:

ԼՂԳՒՅԻՆ

Իրեքշաբթի օրը յունիս 4. պատրիարքարանը Սրբազան Պատրիարք ամենապատիւ հօր նախագահութեամբ՝ եկեղեցականներէ և աշխարհական յարգի անձինքներէ բաղկացեալ բաղմամբու մար ժողով մը եղաւ, որ տեղ տուրք Ներսիսի միջնորդութեամբ Պատրիարք Տէր Կիրակոս Երեւանի կապտին վախճանը ծանուցանող գիրը կարգացին: որ սուրբ Ներսիսի միջնորդութեամբ գրէր էին: և խնդրէր էին որ սուրբ Ներսիս երկար ատեն պարապ չի մնայ: ըստ վարդապետութեան՝ սուրբ Ներսիս բնիկ միաբան եպիսկոպոսաց մէկը Պատրիարք ընտրուի: Կիրք կարգացուէին ետքը՝ ամէնքը միաբերան սուրբ Ներսիս բաղմամբու միջնորդութեամբ և աշխատաւոր բաղմամբու Տ. Յովհաննէս Օմիւռնացի Սրբազան Երեւանի կապտին Պատրիարք ընտրեցին, որ շատ տարիէ ի վեր սբ Ներսիսի փոխանորդութեամբ կառավարուող յունիսի կը նստէր: Այն շարժումը մարդաբանութիւն եկեղեցիները սուրբ Պատրիարքի մէջ նորնախոր Սրբազան Պատրիարքին անուան յիշատակութիւնը սերտաւ: մէկը ալ եկեղեցւոյ հետ աղօթական ըլլալով մարտն էր: Եւ Օմիւռնացի Ներսիսի միջնորդութեամբ Տէր Յովհաննէս Երեւանի կապտին ընտրեցան: յետ մեկ ընդ երկայն առաւրտ ուղի վարդապետութեամբ:

— Սրբազան Պատրիարքի փոխանորդ Տ. Թադէոս Երանանդի ծայրագոյն վարդապետը մեղի հետեւեալ նամակով երկու կողմ ալ ուրիշ թուղթ խորհեր է, որ հոն սպեցինք:

«Հոգեհարազատ պատուելի:

«Տարան յանուն Պաղոսի առաքելոյն կառուցեալ Նիկիթէն աւետարանի մի տեսայ: որուն յունաշարժանութիւնը օրինակեցի ինչպէս կը տեսնես: որն որ գրոյս մէջն է:

«Նոյն Նիկիթէն աւագ Սեդակի սիւնին վրայի քանն նայեցայ, որուն վրայ այսպէս առանաւոր մը կարգացի: և ահա այն ալ կը տեսնէք գրոյս մէջ:

«Նաւ նոյն Նիկիթէն գրոսի կողմը որմին վրայ քար մը կայ, որուն վրայ գրուած է այս բանը: Ի թոքին հայոց Ուէլ: նորգիտա պարիսա Տարանի յեւթաբ խաբա-որին հայոց Հիւսիս:

«Այն իմ. եթէ այս երեք բանը արժան կը դատիք: ձեր պատուական լրագրին ուղեք ի տեղեկութիւն հաստիրայ:» Ողջ լըր ի տէր:

1850. յունիս 3. Սրբազանի փոխանորդ ամենայն Հայոց: Թադէոս վարդապետ:

Տարանի Նիկիթէն աւագ Սեդակի յանձնարարականութիւնն է:

Փառք եւ անձնական տերութեան և միաբան լրտուածութեանն այժմ և յաւիտեանս ամէն:

Նամակին մահու մահակցը և փոխաց նորին թագաւորք: հարք մեր, և եղբարք ի Քրիստոս, ժառանգորք սորա և տեսողք և գաղտնաբողք: նուազստ ձեր Յովհաննէս եպիսկոպոս օրդի մեծին և քրիստոսարիւն կոտանդեաց արքայհար հայոց, ձեռամբ իմով գրեցի զաշխատակ բարեպիտիւն և խնդն: յիշել զհամայնս ի Քրիստոս աղաչեմ, և զձեղ տեր յիշեցէ ի բարի:

Փառք ամենապատիւ Ներսիսի Երեւանի և մի լրտուածութեանն ամէն:

Յովհաննէս Ուիթ Թուականիս, հայոց, և Յովհաննէս եպիսկոպոս, նուազստ ժառանգ լրտուածոյն իմոյ Յիսուսի Քրիստոսի և կրսեր ձեր ծառայակցի օրդի Քրիստոսարեալ և բարեպաշտ իշխանաց իշխողին կոտանդեաց թագապահի և արքայհար հայոց, և եղբարք Քրիստոսարեալ քաջ արքային Հիւսիս, ընտրեալ նորնամակն լրտուածոյն, և տըրհ:

նութեամբ և ջանիւ ամենաբնական հոգի հաւըն իմոյ կոտանդեաց, եղէ այցելու սուրբ անապատին Պոնէր կոչեցեալ ի գահս Արիկիոյ ի գաւառն բերդին Բարձր ասպետ: Յորժամ տիրէր հայրն իմ գրեկին, և կրսերս անապատին, յորում տաւաղեալ բնակէի, իբր յանխուս և յանքոյթ նաւահանգ գըստի, բերկրեալ միշտ աստուածաշուք տեսլեամբ մեծ նահապետ հաւըն մեր, և կրթեալ սուրբ տաւաղեաց, տեսի զնորին շինեալ իւրաքանչեան յանուն իւր կոտանդեաց կոչեցեալ զի ի Քրիստոս հաւառացեալք բազմաւք առաքելի երկրամբք և սարկաւազաւք ընդ սրս իրախացեալ յանձին կալայ, ի մովս իսկ մի կոտանդարդ ձեռամբքս գրել նոյնի զտեղք լրտարանս, յոր և յանկ ելեալ տերամբ ի մէջ ամբոյնից և պատերազմաց, զի թէպէտ ոչ էի յայժ հմուտ գրչութեան, այլ վասն տեսնել իմոյ Քրիստոսի սիրոյն, նա և հաւըն իմոյ և եղբարց ի Քրիստոս փոխեցեաց, որոց տէր սղորմեացի ամէն: և եւս վասն հոգացեցոյս և մուացեաց յիշմանց գրեցի զաւրա և ընտիր կաղմեալ որպէս տեսանի, և ետու զաւ ի գեաւըն կոտանդեաց, որ էին նախ կարմիր գոտակի կոչեցեալք: յիշատակ մեզ և վայել ապագայից: Վասնորոյ աղաչեմ տերամբ զվայելող յիշել ի բարին Քրիստոս մերայովն անմուաց յիշմամբ, և թողութիւն և հանգիստ գտնել համայն թագաւորեցին մեր: Եւ որք յիշեցէ յիշեալ լիւրք ի Քրիստոս լրտուածոյ մերմէ: Սի որ իշխեցէ իւր առնել հայրենիք կամ յափշտակել կամ գողանալ կամ ծախել կամ աղաւաղել բան յիշատակի մեր: Եւ թէ որ յանգընի մասն զհոգացին աւաց, և որ մեղքն և յիշէ բիւր բարիս ի Քրիստոս գացէ: Եւ Քրիստոսանք տէրն իմ և եղբարք օրդի արքայն ի իւր իրեւ գլխած հայր ժողովք և միութեան զմտացեալն: և եւս բարեպատուաստեմ: զոր աջն ամենակալին լրտուածոյ որդւովք իւրովք պահեացէ միշտ ի շարէ, ի կրկին կեանս թագաւորել: Եւ և գերջանիկ կաթուղիկան հայոց տէր Յովհաննէս լրտութեամբ Նիկիթէն Քրիստոս լրտուած միշտ պահեացէ մերձ իւր, և զամենայն գրեւեալքս սուրբ տրեանի իւրոյ յինքն միացուցէ ուղորմութեամբ իւր Քրիստոս աւրհնել զնա ընդ Հաւըն և սուրբ Հոգւոյն յաւիտեանս, ամէն:

Լազ Սեդակի սիւնին վրայի ոտանաւորն է:

- Կամաւք անմահ բարեբարին
- Որ է պատճառ հանուրց գոյին,
- Սուրբ և հօր արքայն լազին
- Տերամբ թագաւոր հայոց զարմին
- Կանգնեաց զամբոցս այս ահագին
- Նոյնոնց որք աստ ապաստանին,
- Ի զհիմնագիր այս ամբոցին
- Ի զթագաւորմն կոտանդին,
- Որ նա տիրէ մեծ գրեկին,
- Որ Քրիստոս անուն կոչին:
- Լաւրացան ջանաւք սորին
- Եւ թէ հարիւր վախճան ութին (242)
- Երգ որ ի սա ապաստանին,
- Եւ կամ մարմնոյ աշաւք հային,
- Տալ փոխարէն գոյէր ողորմին
- Ի ինեւ ժառանգ լազին գրախտին: ամէն:

— Եւ իսկ իսկ զուրք սբ Փրկչի անուամբ կառուցեալ հիւսանդանոցը: նոյն տեղին բարեպետ հոգաբարձուներուն ջանիւք գործադրուած հաստատուելը, և զգաւատանալու համար հիւսանդանոց իրկուած անկիւթ և սբ տղայոց այն տեղ մտաւորական և բարեպաշտ կրթութեան մտնելը ասկէջ առաջ իւր ժամանակին ծանուցած էինք: Համ բարձման տօնակալութեան օրը ըստ սովորութեան հիւսանդանոցի մէջ տարեկան հանգէսը կատարուելով: նոյն օրը լրտուածութեամբ Սրբազան Պատրիարքը, հիւսանդանոցի միւթեղէն Տառնան Սեդակաւոր Պողոս ամիրայն, և ուրիշ մեծարոյ անձինք պատշաճ գաւառցին որ աղգին երեւախտան մեծարոյ Յաւոր աղայն կրթիկեան՝ այն դպրատանը հոգաբարձու ըլլայ: Եւ զգաւոր ոգւով այս պաշտօնը ընդունելէն ետքը յիշեալ մեծարոյ տեսուչ քիչ ժամանակի մէջ մէկ փորձ մը ցուցուց թէ՝ իսկեմ և գիտնական մարդ մը: այսպէս բանի մը տեսուչ ընէ նէ՝ այն բանը ծանկեղեղեղեղ և աղէկընելու: ինչ գեղեցիկ ծամբայներ կը գրանէ: Եւ ըստայն ծաղիկեալ երկիրները: ծանապարհորդութիւն ըրած ժամանակին գիտնալով թէ գրոյ հրամուծութիւնը բարեպաշտ աղէկութեան ողբան մեծ օգուտ ունի: Սրբազան Պատրիարքին և աղգայն քաղաքական ժողովն հետ խորհելով թագաւորան վերջանուէ մը կամ գործուուն մը հիմնեց հիւսանդանոցի գրաւորան: Եւ այն գրատուն մը՝ որ աղգայն գրաւ

